

**UCHWAŁA NR XXVII/182/2021
RADY GMINY GARDEJA**

z dnia 28 kwietnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gardeja na lata
2021-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15) ustawy z dnia 08 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 16 b ust.1 i ust.2 , art. 17 ust. 1 pkt 1) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) **Rada Gminy Gardeja uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gardeja na lata 2021-2026 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gardeja.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy

Zbigniew Duszyński

Załącznik do Uchwały NR XXVII/182/2021
Rady Gminy Gardeja
z dnia 28 kwietnia 2021 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY GARDEJA**

GARDEJA KWIECIEŃ 2021

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY GARDEJA
NA LATA 2021-2026**

ZESPÓŁ PROJEKTOWY

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Elżbieta Stawarz
2. Magdalena Czeszejko-Sochacka
3. Adam Radomski
4. Grażyna Leśniak-Romanowska
5. Marzena Hapke
6. Joanna Karwatowska

URZĄD GMINY W GARDEI

1. Małgorzata Kensicka-Knyblewska
2. Sylwia Lewandowska
3. Aneta Laskowska

POSTERUNEK POLICJI W GARDEI

1. Łukasz Świętosławski

Strategia została opracowana na lata 2021-2026

Strategia została przyjęta, jako dokument przez Radę Gminy w dniu2021r.

GARDEJA KWIECIEŃ 2021

WSTĘP	4
1. PODSTAWY PRAWNE	5
<i>1.1. Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi poszczególnych szczebli</i>	7
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY GARDEJA	11
3. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	13
<i>3.1 Wybrane dane statystyczne</i>	13
<i>3.2 Demografia</i>	14
<i>3.3. Pomoc społeczna</i>	15
<i>3.4. Wspieranie rodziny</i>	20
<i>3.5. Ubóstwo i bezrobocie</i>	22
<i>3.6. Profilaktyka rozwiązywania problemów uzależnień</i>	24
<i>3.7. Wsparcie osób niepełnosprawnych</i>	26
<i>3.8. Sytuacja osób starszych</i>	27
<i>3.9. Edukacja</i>	28
<i>3.10. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie</i>	30
<i>3.11. Problem bezdomności</i>	32
<i>3.12. Bezpieczeństwo publiczne w gminie Gardeja</i>	33
<i>3.13. Opieka zdrowotna</i>	35
4. ANALIZA SWOT	36
5. REALIZACJA, KIERUNKI I DZIAŁANIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2021-2026	39
6. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	40
7. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	41
8. MONITORING STRATEGII	55
PODUMOWANIE	55

WSTĘP

Strategia zawiera diagnozę obszarów problemowych, analizę SWOT, misję i wizję przyszłości, cele strategiczne i operacyjne. Określa główne zadania i kierunki działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia zaplanowanych rezultatów. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Gardeja na lata 2021-2026 jest koncepcją działań zmierzających do utworzenia trwałego systemu rozpoznawania zagrożeń społecznych oraz optymalnych sposobów reagowania w celu zapobiegania negatywnym zjawiskom i minimalizowania ich skutków dla społeczności gminy z uwzględnieniem zasady partycypacji społecznej.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Gardeja na lata 2021 – 2026 zapisano działania, które są kontynuacją działań strategicznych z lat poprzednich, jak również nowe działania wynikające z aktualnej diagnozy potrzeb i problemów społecznych. Niniejsza Strategia jest odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby i wynika z obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Gardeji .

Niniejszy dokument opisuje przebieg realizacji procesu planowania strategicznego, ramy prawne i charakterystykę relacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Gardeja z innymi dokumentami nadrzędnymi, zawiera diagnozę problemów społecznych oraz plan działania. Obszerną część dokumentu stanowi diagnoza sytuacji społecznej, sporządzona na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gardeji, Urzędu Gminy w Gardeji, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie, Powiatowego Urzędu Pracy w Kwidzynie oraz danych dostępnych w statystyce publicznej (GUS), opisująca aktualne problemy i tendencje społeczne występujące w Gminie Gardeja. Najważniejsze kwestie społeczne zidentyfikowano za pomocą narzędzia, jakim była analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnej polityki społecznej (analiza strategiczna SWOT). W oparciu o aktualną diagnozę sytuacji, wynikającą z analiz statystycznych i strategicznych, oraz wytyczne pochodzące z dokumentów strategicznych szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego, wyznaczono misję i wizję Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Gardeja na lata 2021-2026 oraz cele strategiczne i operacyjne. Pokazując przejrzystość struktury Strategii, a tym samym ułatwiając korzystanie z dokumentu, cele strategiczne, operacyjne, kierunki poszczególnych działań, wskaźniki ich wykonania, zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej.

1. PODSTAWY PRAWNE

Podstawę prawną niniejszej Strategii stanowią art. 16 b, art. 17 ust. 1 pkt. 1 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn.zm) zwanej dalej ustawą, zgodnie, z którą gmina i powiat opracowują i realizują strategię rozwiązywania problemów społecznych. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Przepisy ustawy o pomocy społecznej formułują zakres przedmiotowy zawartości dokumentu Strategii, który zgodnie z art. 16b powinien zawierać w szczególności:

1. Diagnozę sytuacji społecznej,
2. Prognozę zmian w zakresie objętym Strategią,
3. Określenie:
 - a) Celów strategicznych projektowanych zmian
 - b) Kierunków niezbędnych działań
 - c) Sposobu realizacji Strategii oraz jej ram finansowych
 - d) Wskaźników realizacji działań.

Ponadto Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gardeja na lata 2021-2026 oraz jej wdrażanie, odpowiada właściwym przepisom prawnym, do których należą:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 roku poz. 2277 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 roku poz. 2050 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 roku poz. 218 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie(tekst jednolity: Dz. U. z 2020 roku poz. 1057 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 roku poz. 685 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 roku poz. 821 z późn. zm),

7. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 roku. poz. 1327 z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 roku , poz. 75),
9. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 roku, poz. 111 z późn. zm.),
10. Ustawa o pomocy osobom uprawnionych do alimentów z dnia 7 września 2007 r. (Dz. U. z 2020 roku., poz. 808 z późn. zm.),
11. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (tekst jednolity Dz. U z 2020 roku poz. 1297 z późn. zm.),
12. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 roku, poz. 176 z późn zm.),
13. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 roku, poz. 426 z późn. zm.),
14. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 roku, poz. 1398 z późn. zm.),
15. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity : Dz. U z 2020 roku , poz.409 z późn. zm.),
16. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych (tekst jednolity Dz. U z 2020 roku poz. 2085 z późn. zm.),
17. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (tekst jednolity : Dz. U z 2019 roku, poz. 2133 z późn. zm.),
18. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (tekst jednolity : Dz. U z 2020 roku poz. 833 z późn. zm.),
19. Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2020 roku poz. 266 z późn. zm.)

1.1 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi poszczególnych szczebli.

Kształtowanie polityki społecznej Gminy Gardeja determinują uwarunkowania lokalne, regionalne, krajowe i europejskie. Cele opracowanej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gardeja są zgodne z najważniejszymi dokumentami strategicznymi na poszczególnych poziomach programowania.

Zgodność ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy Gardeja

W trakcie opracowywania dokumentu szczególnie ważne było zapewnienie spójności ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy Gardeja, której celem głównym jest wysoki poziom jakości życia w Gminie. Cel główny został dodatkowo uściślony w odniesieniu do poszczególnych ładów:

- w zakresie ładu ekologicznego: Rozwój systemu ochrony środowiska na terenie gminy,
- w zakresie ładu gospodarczego: Powstanie nowych zakładów produkcyjno-usługowych,
- w zakresie ładu społecznego- Obniżenie poziomu bezrobocia,
- w zakresie ładu przestrzennego: Rozwój budownictwa mieszkaniowego na terenie gminy,
- w zakresie sfery zarządzania: Stałe polepszenie standardów życia mieszkańców.

Zgodność ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lat 2014-2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gardeja jest zgodna z zapisami Strategii Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. Cele niniejszej Strategii są spójne z następującymi celami strategicznymi Strategii Wojewódzkiej:

- właściwie funkcjonująca rodzina,
- integrująca rola polityki społecznej,
- aktywni seniorzy,
- włączenie społeczne osób niepełnosprawnych.

Zgodność z Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji.

Celem głównym programu jest zmniejszeniu liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz wzrost spójności społecznej. Cele Gminnej Strategii są zgodne z następującymi celami operacyjnymi Krajowego Programu:

- wykluczenie społeczne dzieci i młodzieży- poprzez usługi do aktywności,
- aktywna osoba i zintegrowana rodzina- odpowiedzialne środowisko lokalne,
- bezpieczni, aktywni i potrzebni seniorzy,
- zapobieganie niepewności mieszkaniowej.

Warto zaznaczyć , że jest już przygotowany Projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie przyjęcia „Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030”. Celem głównym tego programu jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Zgodność z Programem Wieloletnim „Senior+” na lata 2021-2025

Cele niniejszej strategii pokrywają się z celem operacyjnym jakim jest zapewnienie wsparcia seniorom – osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60 lat i więcej poprzez umożliwienie im korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywności, a także obejmującej usługi w zakresie oferty opiekuńczej.

Zgodność z Długookresową Strategią Rozwoju Kraju-Polska 2030.Trzecia Fala Nowoczesności.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Gardeja jest zgodna z Długookresową Strategią Rozwoju Kraju-Polska 2030.Trzecia Fala Nowoczesności, której celem jest rozwój kapitału ludzkiego poprzez zwiększenie poziomu zatrudnienia, związanie osób niepełnosprawnych z rynkiem pracy, umożliwienie wcześniejszego startu młodych osób na rynku pracy, podniesienie aktywności zawodowej kobiet oraz realizacje programów 50+ i 60+.

Rozdział 4 – cele strategiczne i kierunki interwencji w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki.

Cel 6 - rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”.

Kierunek interwencji: Promocja dietności poprzez zmniejszenie kosztów związanych z opieką oraz wychowywaniem dzieci, szczególnie wynikających z łączenia kariery zawodowej z życiem rodzinnym.

Kierunek interwencji: zapewnienie jak najlepszej adresowalności świadczeń i zasiłków i rozwój ekonomii społecznej, tak aby z jednej strony stymulowały i wspierały korzystanie z usług publicznych a z drugiej ograniczały ryzyko marginalizacji spowodowanej ubóstwem.

Kierunek interwencji: wprowadzenie nowych rozwiązań zapewniających powszechną opiekę nad osobami niesamodzielnymi oraz poszerzenie oferty opieki instytucjonalnej, tak aby odpowiedzieć na wyzwania związane ze starzeniem się społeczeństwa i zapewnić wsparcie rodzinom, w których znajdują się osoby niesamodzielne.

Kierunek interwencji: zapewnienie realnego wsparcia rodzin wielodzietnych zabezpieczającego je przed ryzykiem wykluczenia społecznego.

Zgodność ze Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (Współdziałanie, Kultura, Kreatywność)

Głównym celem Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizacja tego celu odbywa się w trzech obszarach:

Obszar 1: Współdziałanie- społeczeństwo obywatelskie,

Obszar 2: Kultura-tożsamość i postawy obywatelskie,

Obszar 3 – Kreatywność – potencjał kulturowy i kreatywny.

Cel główny realizowany będzie przez cele szczegółowe:

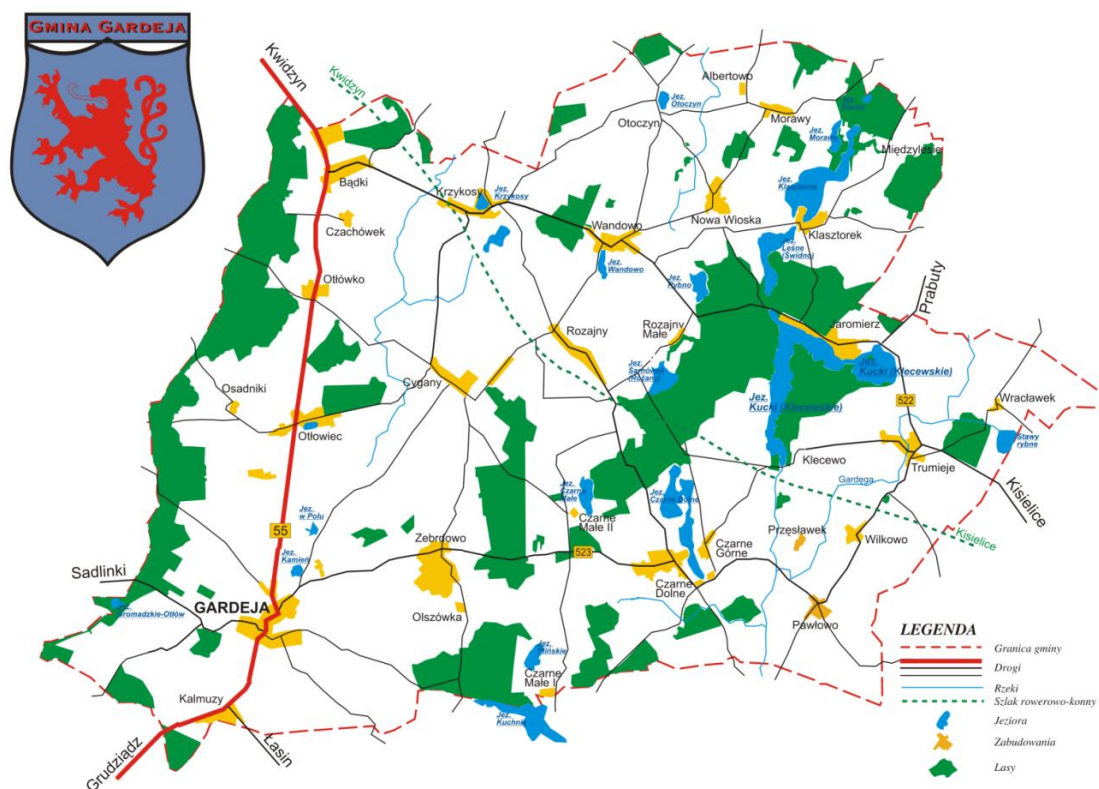
1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne m.in. poprzez wspieranie rozwoju partnerstwa, wspieranie rozwoju ekonomii społecznej, przeciwdziałanie wykluczeniu przez edukację włączającą i rozwój wolontariatu.
2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich m.in. poprzez wzmacnianie działań na rzecz wzrostu czytelnictwa, ochronę dziedzictwa kulturowego, umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich poprzez kulturę.
3. Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego rozwoju.

Zgodność ze Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gardeja wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, takie jak:

- wzrost zatrudnienia,
- wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych,
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY GARDEJA

Źródło <http://www.gardeja.pl>

Gmina Gardeja jest gminą wiejską położoną na południowo-wschodnim krańcu Województwa Pomorskiego i graniczy z miastem Kwidzyn oraz gminami wiejskim: Kwidzyn, Grudziądz, Sadlinki, Kisielice, Łasin, Prabuty oraz Rogóźno. Pod względem geograficznym znajduje się na terenach wchodzących w skład prawobrzeżnego dorzecza Dolnej Wisły w zachodniej części Pojezierza Mazurskiego na pograniczu Pojezierza Iławskiego i Pojezierza Chełmińskiego.

Obecnie gminę zamieszkuje 8318 osób, w skład wchodzi 26 miejscowości i 24 sołectwa ¹.

Dzięki walorom przyrodniczym, krajobrazowym i kultowym Gardeja jest gminą atrakcyjną pod względem turystyki i rekreacji. Turystyce niewątpliwie sprzyja urozmaicony krajobraz, niski stopień zniekształcenia środowiska przyrodniczego oraz duże bogactwo gatunków roślin i zwierząt. Jeziora są jednym z najważniejszych systemów ostoi flory i fauny, sprzyjają też

¹ Urząd Statystyczny w Gdańsku 2019r.

aktywnemu wypoczynkowi. Największe z jezior to Kucki, Klasztorne, Czarne, Leśne oraz Sarnówek. Liczne tereny leśne sprzyjają uprawianiu turystyki pieszej, rowerowej oraz konnej. Na terenie gminy znajduje się wiele stadnin, które oferują wczasy w siodle, naukę prowadzona przez instruktorów - oraz organizację kuligów i wycieczek konnych. Na obszarze gminy znajdują się również liczne obiekty o wartościach kulturowych, do których należy zaliczyć: kościoły, dworki, folwarki, cmentarze i zabytkowe parki.

Gmina dysponuje bazą noclegową i wypoczynkową ze zróżnicowanym standardem i zakresem świadczonych usług (pola namiotowe, domki campingowe, pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne). Malownicze położenie wielu okolicznych jezior, czyste wody i powietrze a także specyficzny mikroklimat każdemu zapewnia udany wypoczynek.

W Gardei znajduje swoją siedzibę wiele instytucji, placówek gospodarczych, kulturalnych i oświatowych. Gminny Ośrodek Kultury w Gardei zajmuje się organizacją wielu imprez kulturalnych i okolicznościowych.

Na terenie gminy prowadzi działalność kilkadziesiąt różnych podmiotów gospodarczych, których głównym kierunkiem działania jest szeroka działalność usługowa. Gmina znajduje się w zasięgu oddziaływania dwóch ośrodków miejskich tj. w bezpośrednim sąsiedztwie Kwidzyna stanowiącym ważny czynnik rozwoju oraz nieco bardziej oddalonym Grudziądem. Gardeja jest otwarta na wszelkie formy współpracy i zainteresowana rozszerzeniem swoich kontaktów gospodarczych

3. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

3.1. Wybrane dane statystyczne

Tabela 1. Dane statystyczne.

Dane statystyczne	2017	2018	2019
Ludność	8469	8450	8421
Ludność na 1 km ²	44	44	44
Kobiety na 100 mężczyzn	97	98	99
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	61,1	61,9	62,5
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	4826	4743	5084
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	4987	5275	4800
Turystyczne obiekty noclegowe	1	1	1
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	12	18	27
Pracujący na 1000 ludności	56	66	56
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	4,2	3,5	3,9
Ludność- w % ogółu ludności- korzystająca z instalacji: Wodociągowej	99,1	99,1	99,2
Kanalizacyjnej			
Gazowej	56,8	56,9	57,1
	-	-	0,1
Podmioty w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	978	1044	1073

Źródło: Urząd Statystyczny w Gdańsku

3.2. Demografia

Gminę Gardeja zamieszkuje 8318 osób (dane za 2020 rok), w skład gminy wchodzi 26 miejscowości i 24 sołectwa.

Tabela 2. Struktura wieku mieszkańców w latach 2018-2020.

Wyszczególnienie	Lata		
	2018	2019	2020
Liczba mieszkańców Gminy Gardeja	8434	8393	8318
Liczba osób w wieku do 19 lat	2158	2123	2113
Liczba osób w wieku produkcyjnym	5096	5105	5116
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1087	1187	1272

Źródło: Ewidencja Ludności U.G Gardeja

Tabela 3. Liczba urodzeń i zgonów w latach 2018-2020.

Rok	Urodzenia	Zgony
2018	96	78
2019	83	92
2020	94	102

Źródło: Ewidencja Ludności U.G Gardeja

Niestety z danych wynika, że w roku 2019 nastąpił spadek liczby urodzeń w porównaniu do roku 2018. Jednakże w 2020 r. liczba urodzeń uległa podwyższeniu. Dane z tabeli pokazują również, że śmiertelność na terenie gminy z roku na rok jest coraz wyższa.

3.3. Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei powołany został Uchwałą nr X/48/90 Rady Gminy w Gardei z dnia 28 lutego 1990 roku i działa w szczególności w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020 r., nr 1876 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”.

Podstawowym zadaniem Ośrodka jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadającym godności człowieka poprzez:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
- pracę socjalną;
- prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizację zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zintegrowanych potrzeb.

Tabela 4. Typy rodzin objętych pomocą społeczną.

Typy rodzin		Lata		
		2018	2019	2020
Rodziny ogółem		411	398	339
Liczba	1	143	164	163
	2	83	76	55
	3	50	48	32
	4	59	45	32
	5 i więcej	76	65	57
Rodziny z dziećmi ogółem		187	161	129
Rodziny niepełne ogółem		55	50	42
Rodziny emerytów i rencistów ogółem		85	76	62

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei

Tabela 5. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną.

Wyszczególnienie	2018 rok		2019 rok		2020 rok	
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych. Ogółem (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	622	1093	593	962	488	800
w tym: świadczenie pieniężne	326	730	369	904	317	713
świadczenie niepieniężne	296	666	228	492	175	376
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę.	2	9	3	12	3	12
Świadczenia	620	1084	590	950	405	788

przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę						
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej- ogółem	321	886	338	872	250	633
w tym: Wyłącznie w postaci pracy socjalnej	14	33	23	42	11	14

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardej

Tabela 6. Powody przyznania pomocy.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	2018	2019	2020
Ubóstwo	206	173	174
Bezdomność	9	10	10
Potrzeba ochrony macierzyństwa	14	14	13
Wielodzietność	4	6	5
Bezrobocie	153	153	138
Nieppełnosprawność	151	140	127
Długotrwała lub ciężka choroba	148	150	145
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	103	85	68
*rodziny niepełne	44	38	30
* rodziny wielodzietne	60	46	40
Przemoc w rodzinie	0	0	0
Alkoholizm	9	11	7
Narkomania	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po	4	5	7

opuszczeniu zakładu karnego			
Zdarzenia losowe	3	4	9

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei

Ponadto ośrodek realizuje:

- zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym;
- zadania własne gminy;
- zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę – zgodnie z treścią przepisów ustawy o pomocy społecznej.

Ośrodek realizuje również zadania wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz.U. z 2006 r., nr 139, poz.992 ze zm.) polegające na:

1) przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków rodzinnych wraz z przysługującymi dodatkami z tytułu:

- urodzenia dziecka,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- samotnego wychowywania dziecka,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- rozpoczęcia roku szkolnego,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

2) przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń opiekuńczych:

- zasiłku pielęgnacyjnego,
- świadczenia pielęgnacyjnego.

Ośrodek prowadzi postępowania wobec dłużników alimentacyjnych i wypłaca świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei realizuje Program „Rodzina 500+”, w ramach, którego wypłacane jest świadczenie wychowawcze. Kierowane jest ono do rodzin mających na utrzymaniu dzieci, natomiast jego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka. Świadczenie przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka do ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Program „Rodzina 500+” pełni ważną rolę w dążeniu do poprawy warunków życia rodzin, głównie tych o bardzo niskich dochodach zamieszkujących na terenie Gminy Gardeja. Poniższa tabela przedstawia dane o liczbie rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego w latach 2018-2020. W związku z tym, że od lipca 2019 roku zniesione zostało kryterium dochodowego

zwiększyła się liczbę dzieci otrzymujących świadczenie, jak i liczba rodzin, które mogły skorzystać ze tego świadczenia.

Tabela 7. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego w latach 2018-2020.

Świadczenie wychowawcze	2018	2019	2020
Liczba rodzin	714	988	977
Liczba dzieci w tych rodzinach	1282	1690	1732

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei

Kolejną formą wsparcia dla rodzin jest Karta Dużej Rodziny. Jest to ogólnopolski program dla rodzin wielodzietnych, który oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Posiadacze Karty Dużej Rodziny mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy sportowej na terenie całego kraju. Prawo do posiadania karty przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, przez którą rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei realizuje również program „Dobry Start” wspierający rodziców, których dzieci uczęszczają do szkoły. Jest to wsparcie finansowe przy wydatkach związanych z wyprawką szkolną. Świadczenie to przysługuje każdej rodzinie, bez względu na dochody, raz w roku na każde dziecko uczęszczające do szkoły w wysokości 300 zł.

Tabela 8. Dobry start-świadczenie przyznane na przestrzeni lat 2018-2020.

Dobry start	2018	2019	2020
Liczba rodzin	745	764	759
Liczba uczniów	1 200	1 183	1 174

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei

Program „Posiłek w szkole i w domu” to wieloletni program rządowy zaplanowany na lata 2019-2023, który zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, długotrwale przewlekle chorym o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w

rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Pomoc taka trafia do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych - spełniających warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej oraz kryterium dochodowe, tj. 150 % kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej.

Tabela 9. Liczba osób i rodzin objętych pomocą w ramach programu „ Posiłek w szkole i w domu”.

Rok	Liczba osób	Liczba rodzin
2018	549	218
2019	555	212
2020	521	171

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei

3.4. Wspieranie rodzin

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei jest główną jednostką organizacyjną, która zajmuje się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego i polega w szczególności na:

- 1) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- 2) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny,
- 3) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- 4) pomocy w integracji rodziny,
- 5) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- 6) dążeniu do reintegracji rodziny,
- 7) pracy z rodziną,
- 8) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. 2020, poz.

821.) Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodzinami. Głównym celem tej pracy jest niedopuszczenie do odebrania dzieci. W związku z powyższym wprowadzono asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach m.in socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy ekonomicznym. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei zatrudnia na podstawie umowy o pracę jednego asystenta rodziny, który świadczy usługi wsparcia dla rodzin z dziećmi.

Tabela 10. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny na przestrzeni lat 2018-2020.

Asystent rodziny	2018	2019	2020
Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny (w tym rodziny objęte monitoringiem)	17	19	12
Liczba dzieci w tych rodzinach	40	48	25

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei

Tabela 11. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie gminy Gardeja w latach 2018-2020.

Typy rodziny zastępczej	Lata					
	2018		2019		2020	
	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
Rodzina zastępcza spokrewniona z dzieckiem	15	12	12	17	10	13
Rodzina zastępcza niezawodowa	4	7	4	9	4	8
Rodzina zastępcza zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna	0	0	0	0	0	0
Razem	19	19	16	26	14	21

Źródło : dane PCPR w Kwidzynie

Podejmowane działania powinny być ukierunkowane na wsparcie rodziny naturalnej oraz takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny. Takie rozwiązanie należy traktować tylko jako przejściową formę zabezpieczenia dziecka. Mając na uwadze więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem w takich przypadkach konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz tworzenie warunków do prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej dających szansę na jego powrót do domu.

3.5. Ubóstwo i bezrobocie

Ubóstwo jest jednym z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej. Klientami są osoby i rodziny o niskich kwalifikacjach zawodowych, długotrwale bezrobotne, jak również osoby, które nie posiadają stałego źródła dochodu, pracujące w niepełnym wymiarze czasu pracy lub dorywczo. Wzrost kosztów utrzymania oraz niskie dochody są głównymi przyczynami zgłaszania się o pomoc finansową. Ubóstwo jest składnikiem o tyle niebezpiecznym, że zwiększa dystans pomiędzy poszczególnymi warstwami społecznymi, powoduje niemożność zaspokojenia potrzeb, co z kolei często prowadzi do frustracji. Ubóstwo - to termin, który funkcjonuje w świadomości społecznej jako brak dostatecznych środków materialnych do życia, jako bieda i niedostatek. Kolejnym zjawiskiem kryzysowym zachodzącym w sferze społecznej jest bezrobocie, w szczególności długotrwale, czyli przekraczające 12 miesięcy. Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, osoba bezrobotna to osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy bądź, jeśli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nie ucząca się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie niestacjonarnym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Długotrwale bezrobocie jest niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe osoby lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia powoduje uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy) a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie

alkoholu. Negatywne skutki bezrobocia odbijają się na rodzinie osoby pozostającej bez pracy. Dzieci odczuwają własną sytuację materialną jako gorszą w porównaniu do swoich rówieśników i wówczas mogą się od nich izolować, co będzie dotkliwym ograniczeniem potrzeb związanych z ich rozwojem intelektualnym i społecznym. Z tytułu bezrobocia osoby i rodziny, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, mogą ubiegać się o przyznanie pomocy finansowej z Ośrodka Pomocy Społecznej w formie zasiłku celowego lub zasiłku okresowego.

Gmina Gardeja w ramach prowadzonych działań przeciwdziałania bezrobociu prowadzi we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Kwidzynie programy aktywizujące osoby bezrobotne. W ramach tych działań prowadzone są staże, prace interwencyjne, roboty publiczne oraz prace społecznie - użyteczne.

Tabela 12. Osoby, które rozpoczęły udział w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu w 2020 r. i uczestniczą w nich na koniec 2020 r.

Gmina Gardeja	w 2020 r.			w 2021 r.		
	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
RAZEM	41	27	14	6	5	1
prace interwencyjne	0	0	0	0	0	0
roboty publiczne	0	0	0	0	0	0
otrzymanie środków z Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej	4	3	1	x	x	x
podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	10	9	1	x	x	x
inne formy aktywizacji związane z zatrudnieniem	0	0	0	x	x	x
rozpoczęcie szkolenia	6	4	2	0	0	0
w tym bez bonu szkoleniowego	6	4	2	0	0	0

w tym w ramach bonu szkoleniowego	0	0	0	0	0	0
rozpoczęcia stażu	12	3	9	2	1	1
rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	9	8	1	10	8	2

Źródło: Informacja o działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Kwidzynie w 2020 roku

Tabela 13. Rynek pracy w Gminie Gardeja.

Status	2019 rok
	Ogółem
Pracujący*	472
Bezrobotni zarejestrowani	202
W tym kobiety %	70,8
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	3,9
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w %	5,1

Źródło: Urząd Statystyczny w Gdańsku

* bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie

3.6. Profilaktyka rozwiązywania problemów uzależnień

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym, a samo uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria choroby. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Jako trzeci wskaźnik choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny. Alkoholizm jest chorobą demokratyczną, może na nią zachorować każda osoba, bez względu na płeć, wiek czy wykształcenie.

Profilaktyka uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych na terenie gminy Gardeja prowadzona jest za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gardei oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gardei. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi inicjuje działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Na terenie gminy funkcjonuje punkt konsultacyjny, w którym prowadzone są działania w zakresie udzielania pomocy psychologiczno-terapeutycznej, w szczególności dla rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym oraz przemocy domowej związanej z wyżej wymienionymi uzależnieniami. Punkt konsultacyjny zlokalizowany przy ul. Sportowej 13a, spotkania odbywają się 3 razy w tygodniu tj. w poniedziałki, czwartki i soboty. W punkcie przyjmuje psycholog oraz specjalista w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który wykonuje prace na rzecz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na terenie gminy działa również Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Gryf”, którego celem jest:

- 1) kształtowanie u swoich członków trwałych dążeń do całkowitej abstynencji oraz stwarzania warunków do wytrwania w trzeźwości,
- 2) rozwijanie wśród członków klubu pożytecznych i satysfakcjonujących zainteresowań,
- 3) udzielanie członkom klubu i ich rodzinom pomocy w trudnych sytuacjach życiowych, a także osobom spoza klubu w podjęciu leczenia odwykowego,
- 4)) propagowanie idei trzeźwości poza środowiskiem klubowym, a zwłaszcza oddziaływanie swoim przykładem na grupy społeczne i jednostki nieświadome groźby nałogu alkoholowego, w kierunku zmiany dotychczasowych obyczajów,
- 5) organizowanie życia towarzyskiego, rekreacji i wypoczynku członków klubu i osób zainteresowanych podobną problematyką,
- 6) pomoc dzieciom i młodzieży z grup ryzyka w kształtowaniu właściwych postaw społecznych.

Ponadto prowadzone są działania informacyjno-edukacyjne skierowane do społeczności lokalnej, realizowane poprzez kolportaż plakatów i ulotek dotyczących zagrożeń płynących z uzależnień. Materiały edukacyjne rozpowszechniane są między innymi w instytucjach zobowiązanych do włączenia się do promowania zdrowia i przeciwdziałania uzależnieniom

tj. placówki oświatowe, służby zdrowia i gminne organizacje pozarządowe. Prowadzone są również konkursy i projekty, których celem jest promocja zdrowego stylu życia, trzeźwości, abstynencji od substancji psychoaktywnych głównie wśród dzieci i młodzieży oraz uświadomienie negatywnych konsekwencji i zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu i jego szkodliwego wpływu na organizm.

Tabela 14. Podejmowane działania przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gardei.

Działania	Lata		
	2018	2019	2020
Liczba złożonych wniosków	15	23	16
Liczba wysłanych zaproszeń na Komisję	11	43	55
Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy o podjęcie leczenia	2	7	16
Liczba osób skierowanych na przymusowe leczenie	-	16	19

Źródło : Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gardei

Z powyższej tabeli wynika, iż w niewielkim stopniu zwiększyła się liczba osób skierowanych na przymusowe leczenie, znacznie zaś wzrosła liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy o podjęcie leczenia.

3.7. Wsparcie osób niepełnosprawnych

Niepełnosprawność dotyczy całej ludzkości, nie można obarczać problemami związanymi z niepełnosprawnością mniejszości społecznych - każdy człowiek może doświadczyć pogorszenia stanu zdrowia i stać się osobą niepełnosprawną.

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2020, poz. 426 z późn.zm), która definiuje osoby niepełnosprawne jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Ustawa ta wprowadziła trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Osoby

niepełnosprawne to także te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia. Z tytułu niepełnosprawności osoby mogą ubiegać się o: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek stały wraz z ubezpieczeniem zdrowotnym, zasiłek celowy, zasiłek okresowy oraz specjalny zasiłek celowy.

3.8. Sytuacja osób starszych

Na zjawisko starzenia się ludności wpływa pośrednio szereg czynników, jak np. poziom zamożności społeczeństwa, promowany model rodziny, aktywność zawodowa kobiet, poziom opieki społecznej i ochrony zdrowia, wykształcenie ludności oraz polityka społeczna państwa. Proces starzenia się ma, więc nie tylko wymiar demograficzny, ale także ekonomiczny i społeczny. Wyrazem tego są zmiany struktury konsumpcji, wzrost zapotrzebowania na niektóre usługi (np. w dziedzinie ochrony zdrowia, opieki społecznej), zmniejszenie aktywności zawodowej, zwiększenie wydatków na utrzymanie rosnącej grupy poprodukcyjnej, zmiana struktury siły roboczej, rodziny i gospodarstw domowych. Wymusza to działania ze strony państwa w zakresie dostosowania infrastruktury i nakładów finansowych na różne dziedziny życia społeczno-gospodarczego.

Tabela 15. Starość w danych demograficznych na terenie Gminy Gardeja.

Wiek	Lata					
	2018		2019		2020	
	Liczba bezwzględna	% ogółu	Liczba bezwzględna	% ogółu	Liczba bezwzględna	% ogółu
60-69 lat	920	11	937	11	955	11
70 lat i więcej	507	6	572	7	659	8
Ogólna liczba ludności	8434		8393		8318	

Źródło : Ewidencja Ludności UG Gardeja

Gmina Gardeja realizując zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym z zakresu pomocy społecznej organizuje i świadczy usługi opiekuńcze. Realizacją usług zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei, a usługi wynikające z art. 50 ustawy o pomocy społecznej świadczone są w miejscu zamieszkania osób, które takiej pomocy wymagają i potrzebują. Całym procesem związanym z diagnozą zapotrzebowania na usługi, planowaniem usług, zapewnianiem wykonywania zaplanowanych usług oraz monitoringiem wykonywania usług zajmują się osoby zatrudnione w GOPS. Pracownicy socjalni podejmują szereg działań związanych z dotarciem do osób potrzebujących. Szczegółowy zakres przyznawanych usług opiekuńczych ustala się podczas przeprowadzania wywiadu środowiskowego z uwzględnieniem sytuacji rodzinnej oraz zdrowotnej osób wymagających wsparcia. Zapewnieniem wykonywania usług oraz monitoringiem zajmuje się Kierownik GOPS.

Tabela 16. Usługi opiekuńcze.

Usługi opiekuńcze	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2018	13	3 627	13	17
2019	18	4 270	17	26
2020	11	3 138	11	13

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei

3.9. Edukacja

Opiekę dzieciom w wieku przedszkolnym zapewniają Przedszkole w Gardei ul. Młyńska, Niepubliczne Przedszkole „Owocowe Zacisze” w Bądkach oraz oddziały przedszkolne działające przy szkołach podstawowych:

Szkoły Podstawowe działające na terenie Gminy Gardeja:

1. Szkoła Podstawowa im. Obrońców Westerplatte w Gardei ul. Sportowa 1
2. Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Trumiejach
3. Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Cyganach
4. Szkoła Podstawowa im. Henryka Dobrzańskiego w Wandowie
5. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Czarnem Dolnem

6. Szkoła Podstawowa im. Andrzeja Grubby w Otłowcu

W szkołach i oddziałach przedszkolnych zapewnia się uczniom i dzieciom opiekę pedagoga, logopedy oraz nauczycieli wspomagających proces kształcenia. Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy aktualna ilość przedszkoli nie w pełni zaspakaja rzeczywiste oczekiwania społeczne, osoby ankietowane wskazywały na niewystarczającą ilość placówek wychowania przedszkolnego.

Tabela 17. Liczba uczniów w placówkach oświatowych.

Placówki oświatowe	Rok szkolny		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Placówki wychowania przedszkolnego	7	7	7
w tym przedszkola	2	2	2
Miejsca w przedszkolach	180	180	175
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	255	268	251
w tym w przedszkolach	164	169	166
Szkoły podstawowe	6	6	6
Uczniowie szkół podstawowych	689	752	741
Gimnazja	1	1	-
Uczniowie szkół gimnazjalnych	184	100	-
Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach:			
Podstawowych	15	14	14
Gimnazjalnych	18	20	-

Źródło: Urząd Statystyczny w Gdańsku

3.10. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Przemoc rozumiana jest jako akt godzący w wolność osobistą jednostki i zmuszanie jej do zachowań niezgodnych z własną wolą. Przenosi się ona również na grunt rodzinny i jest w nim często spotykanym zjawiskiem, niezależnym od kultury, środowiska, wyznania, wykształcenia, poziomu intelektualnego czy przynależności do grupy społecznej.

Przemoc w rodzinie to zachowanie, które poniża jednostkę, powoduje obrażenia fizyczne, często jednocześnie naruszając w ten sposób prawo. Rzadko jest to incydent jednorazowy. Zazwyczaj staje się jednym z wielu ogniw łańcucha agresji. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020, poz. 218 z późn.zm.) mówi, że: *„należy przez to (przez przemoc w rodzinie) rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*.

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Gardeja, funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: Ośrodka Pomocy Społecznej, Posterunku Policji, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciele placówek oświatowych oraz służby zdrowia. Zadaniem zespołu jest :

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mającym na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnienie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół powołuje grupy robocze, których zadaniem jest:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,

- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Narzędziem służącym do przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest "Niebieska Karta", która obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Procedura rozpoczyna się w momencie wypełnienia formularza "Niebieska Karta-A" przez jednego z w/w przedstawicieli w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

Tabela 18. Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” oraz liczba rodzin objętych ww. procedurą w Gminie Gardeja.

Stosowanie procedury "Niebieskiej Karty" przez uprawnione podmioty	2018	2019	2020
liczba sporządzonych formularzy "Niebieskich Kart - A" przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę	9	22	14
liczba sporządzonych formularzy "Niebieskich Kart - C" przez członków zespołu interdyscyplinarnego / grupy robocze	9	22	14
liczba sporządzonych formularzy "Niebieskich Kart – D” przez członków zespołu interdyscyplinarnego / grupy robocze	3	12	3
liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty"	9	22	14
liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty	7	19	12

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardeji- Zespół Interdyscyplinarny

Tabela 19. Zestawienie danych z miejsc, z których wpłynęła „Niebieska karta” na obszarze Gminy Gardeja.

Działania	Lata		
	2018	2019	2020
Policja	6	19	10
Oświata	0	0	0
Służba zdrowia	1	0	1
Pracownik Socjalny GOPS	2	3	3
Zespół interdyscyplinarny	0	0	0

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei

Zjawisko przemocy domowej jest powszechne, jednak nie zawsze jest ujawniane, co utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie jej. W ostatnim czasie zauważalna jest tendencja spadkowa osób szukających wsparcia i pomocy w sytuacjach przemocy domowej, dlatego też liczba „Niebieskich Kart” maleje. Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie powodują zmiany w świadomości społecznej i z jednej strony zwiększa się gotowość domniemych ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej prowadzone działania wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

3.11. Problem bezdomności.

Bezdomność w ujęciu socjologicznym jest problemem społecznym, który charakteryzuje się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania. Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania.

Pomoc osobom dotkniętym problemem bezdomności świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei. W roku 2018 w związku z bezdomnością, GOPS objął wsparciem 9 osób, w 2019 roku 10 osób i w 2020 roku 10 osób. Osoby bezdomne kierowane są do placówek zapewniających schronienie, jak również mogą być im udzielane świadczenia z pomocy społecznej w formie zasiłków celowych, okresowych i stałych. Każdego roku w okresie jesiennozimowym

osoby bezdomne przebywające na terenie gminy Gardeja są objęte monitoringiem ze strony policji i pracowników pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej kierował osoby bezdomne do następujących placówek:

1. Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych, Dom Modlitwy AGAPE w Borowym Młynie z oddziałami w:
 - Borowym Młynie (Borowy Młyn 22,82-420 Ryjewo),
 - Szawałdzie (Szawałd 16, 82-200 Malbork),
 - Sztumie (ul. Żeromskiego 8, 82-400 Sztum),
 - Nowym Stawie z usługami opiekuńczymi , przeznaczone dla osób niepełnosprawnych (ul. Mickiewicza 32, 82-230 Nowy Staw)
2. Stowarzyszenie Opiekuńczo Resocjalizacyjne „Prometeusz” w Gdańsku (ul. Zakopiańska 1,80-139 Gdańsk)
3. Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta, Koło Wrocławskie , ul. BP. Bogedaina 5, 50-514 Wrocław - Schronisko dla Bezdomnych Kobiet ul. Strzegomska 9 , 53-611 Wrocław
4. Stowarzyszenie na Rzecz Kobiet w Trudnej Sytuacji Życiowej "Junona" , Piekło 30 , 82-400 Sztum

3.12. Bezpieczeństwo publiczne w gminie Gardeja.

Przestępczość jest to zbiór czynów zabronionych ustawowo pod groźbą kary, a popełnionych na obszarze danej jednostki terytorialnej. Przestępczość jest zjawiskiem społecznym. Charakteryzuje się następującymi cechami:

- stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego,
 - wyraża się we wzroście liczby osób, które popełniły przestępstwa w stosunku do ogółu ludności.
- Wyróżnić można kilka czynników wpływających na zjawisko przestępczości. Zalicza się do nich m.in. gęstość zaludnienia, udział kobiet i nieletnich w ogólnej liczbie ludności, a także poziom urbanizacji, bezrobocie, ubóstwo, poziom zamożności oraz warunki życia ludności.

Na terenie gminy Gardeja funkcjonuje Posterunek Policji, który podlega pod Komendę Powiatową Policji w Kwidzynie. Struktura organizacyjna Posterunku przedstawia się następująco:

1. Kierownik

2. Zespół ds. kryminalnych
3. Ogniwko Patrolowo- Interwencyjne
4. Dwóch dzielnicowych na teren całej Gminy

Tabela 19. Zestawienie przestępstw popełnionych na obszarze Gminy Gardeja.

Przestępstwa	Lata		
	2018	2019	2020
Przestępstwa drogowe	24	25	24
Kradzieże	6	19	12
Kradzież z włamaniem	21	8	16
Rozboje, wymuszenia	0	0	2
Przestępstwa narkotykowe	0	1	1
Liczba przestępstw ogółem	108	137	132

Źródło : Baza policyjna KSIP

Obserwujemy negatywne zjawisko zwiększania ilości przestępstw kradzieży z włamaniami w stosunku do roku 2019 popełnionych na obszarze Gminy Gardeja. Przestępstwa drogowe oraz narkotykowe pozostają na tym samym poziomie.

Bezpieczeństwo mieszkańcom Gminy zapewniają również Ochotnicze Straże Pożarne (OSP), które realizują zadania na rzecz ochrony ludności, ochrony przeciwpożarowej oraz ratownictwa. Podstawowymi celami i zadaniami Ochotniczych Straży Pożarnych wynikającymi m.in. z ich statutów jest prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów oraz innych zdarzeń niebezpiecznych i klęsk, a także informowanie ludności o istniejących zagrożeniach. W gminie Gardeja funkcjonuje sześć jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych:

OSP Rozajny

OSP Czarne Dolne

OSP Gardeja

OSP Cygany

OSP Wandowo

OSP Morawy

3.13. Opieka zdrowotna

Zadania w zakresie ochrony zdrowia nie zostały instytucjonalnie przejęte przez samorząd. Świadczenie usług medycznych w zakresie Podstawowej Opieki Zdrowotnej na podstawie kontraktów z NFZ realizują:

1. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gardei
2. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gardei- Filia nr 1 Ośrodek Zdrowia w Wandowie
3. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gardei –Filia nr 2- Ośrodek Zdrowia w Czarnem Dolnem

Mieszkańcy mają dostęp do przychodni stomatologicznej poradni położniczo-ginekologicznej poradni lekarza POZ, poradni pediatrycznej, rehabilitacji i gabinetu zabiegowego.

4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, stanowi ważną część diagnozy i jest przeważnie traktowana jako jej część podsumowująca. Pozwala zaprezentować oraz dokonać analizy atutów i słabości badanej gminy wobec szans i zagrożeń kreowanych przez otoczenie. Skrót: „SWOT” pochodzi z języka angielskiego i oznacza:

Strengths - mocne strony: wszystko, co stanowi atut, przewagę, zaletę gminy,

Weaknesses - słabe strony: wszystko, co stanowi słabość, barierę, wadę gminy,

Opportunities - szanse: wszystko, co stwarza dla gminy szansę korzystnej zmiany,

Threats - zagrożenia: wszystko, co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Założenie to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">- dobra współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy m.in. w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych poprzez zatrudnianie w ramach prac interwencyjnych, społecznie –użytecznych,-dobra lokalizacja (bliskość Kwidzyna i Grudziądza),-wspieranie rodzin ze strony asystenta rodziny,-dobra dostępność do szkolnictwa podstawowego,-funkcjonowanie w gminie świetlic wiejskich,-działalność GKRPA oraz Zespołu	<ul style="list-style-type: none">-wysokie bezrobocie,-niskie kwalifikacje,-niewystarczająca liczba nowych miejsc pracy gminie,-mała ilość zakładów pracy na terenie gminy,-niewystarczające zasoby mieszkań,-roszczeniowość,-rozległa gmina,-niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,

<p>Interdyscyplinarnego</p> <ul style="list-style-type: none"> -istnienie programu rozwiązywania problemów narkomanii, -świadczenie w gminie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, -dobrze wykwalifikowana i odpowiednia kadra pracownicza w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gardei, -wystarczająca wiedza kadry Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na temat problemów społecznych w gminie, -informowanie beneficjentów pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia, -pozyskiwanie pozabudżetowych form pomocy (żywność, odzież), -dożywanie dzieci w szkołach, -pomoc w uzyskiwaniu stypendium, -dobre rozeznane środowiska, -wspieranie wypoczynku letniego dzieci, -dobry dostęp do Internetu. 	<ul style="list-style-type: none"> -brak w gminie grupy wsparcia i mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie, -niewystarczająca dostępność do specjalistycznej opieki zdrowotnej, -utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu dla osób niepełnosprawnych, -niewystarczająca liczba wykwalifikowanych pracowników świadczących pomoc i wsparcie osobom starszym i niepełnosprawnym, -niedostateczne środki na realizację usług opiekuńczych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> -realizowanie projektów na rzecz rodzin, -zatrudnianie specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy uzależnieniom i przemocy w rodzinie, -zatrudnienie specjalistów świadczących pomoc dla osób niepełnosprawnych oraz starszych, -rządowe programy ukierunkowane na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, 	<ul style="list-style-type: none"> -duże odległości między miejscowościami, -występowanie w gminie zjawiska dziedziczenia bezrobocia, -niska aktywność osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy, -zatrudnienie w szarej strefie, -ograniczone możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez młodzież, która zakończyła

<ul style="list-style-type: none"> -zaangażowania mieszkańców w działania w ramach wolontariatu, -zwiększenie współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą, -pozyskiwanie środków na zajęcia pozaszkolne, -propagowanie zdrowego i aktywnego stylu życia, -zmieniający się na korzyść wizerunek pomocy społecznej, -rozwój turystyki w tym agroturystyki. 	<ul style="list-style-type: none"> edukację, -wzrost poziomu bezrobocia w kraju i kryzys w gospodarce spowodowany epidemią COVID-19, -wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży, -pojawianie się nowych rodzajów uzależnień, -wzrost tendencji obniżania wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej, -niechęć do ujawniania przemocy przez osoby jej doświadczające, -zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców, -zbyt duże zaangażowanie dzieci i młodzieży w media społecznościowe powodujące ich samoizolację, -bezyproduktywnego spędzanie czasu wolnego przez młodzież, -zwiększająca się liczba osób starszych i samotnych -brak możliwości uzyskania pomocy przez osoby starsze od rodziny, -niski poziom życia osób starszych, -zagrożenie wypaleniem zawodowym wśród pracowników GOPS.
--	--

5.REALIZACJA, KIERUNKI I DZIAŁANIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2021-2026.

Podstawowym problemem w tworzeniu programów społecznych jest dość precyzyjne zdefiniowanie rozumienia rozwiązywania problemów społecznych w środowiskach lokalnych. Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2021 – 2026 i powinna zapewnić możliwość długofalowych działań wspierających osoby i rodziny w procesie odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku. Przedstawione w Strategii propozycje cząstkowych działań możliwych do zrealizowania w ramach poszczególnych celów głównych mają znaczenie inspiracji i wskazań, w jakim kierunku zmierzać powinno planowanie operacyjne przy realizacji celów strategicznych. Głównymi działaniami w sferze przeciwdziałania problemom społecznym na terenie gminy Gardeja powinno być: wspieranie rodzin, przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom, bezrobociu, ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, wsparcie i aktywizacja osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

6. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Gardeja została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych. Przeprowadzona diagnoza sytuacji społecznej w kilkunastu obszarach pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów:

- w Gminie Gardeja obserwuje się spadek liczby dzieci i młodzieży, natomiast wzrost liczby osób starszych,
- dalsze wspieranie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji zawodowej,
- rozwijanie systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień,
- rozwijanie systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami przemocy domowej,
- zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej,
- zwiększenie udziału mieszkańców w życiu publicznym.

Wyniki diagnozy pozwoliły na sformułowanie misji oraz wyznaczenie celów strategicznych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2021-2026. Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Gardeja na lata 2021-2026 jest:

Przeciwdziałanie różnym formom marginalizacji i wykluczenia społecznego, zapewnienie mieszkańcom Gminy Gardeja kompleksowej pomocy w rozwiązywaniu problemów społecznych, stworzenie warunków do rozwoju społecznego oraz kompleksowe wzmocnienie i wspieranie rodzin.

7. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.

Dla realizacji misji społecznej Gminy Gardeja, w oparciu o przeprowadzoną diagnozę sytuacji społecznej, wytyczono cztery cele strategiczne przewidzianych do wykonania w latach 2021-2026:

Cel strategiczny 1

Wspieranie rodzin w ich funkcjonowaniu oraz zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej.

Podstawową strukturą każdego społeczeństwa jest prawidłowo funkcjonująca rodzina. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, przekazywanie złych wzorców dzieciom powoduje jej destrukcję. Kluczowym zadaniem polityki społecznej w gminie jest wspieranie rodziny w przezwyciężeniu szeroko pojętych trudności życiowych, pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego poziomu kształcenia. Działania gminy mają na celu również rozwiązywanie problemów uzależnień i powinny być ukierunkowane na wczesną politykę uzależnień skierowaną głównie do dzieci i młodzieży. Osoby uzależnione i ich rodziny powinny mieć dostęp do profesjonalnej pomocy. Zadaniem polityki społecznej w gminie jest również zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia i promocji zdrowego stylu życia.

Cel strategiczny 2

Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

Osoby starsze oraz niepełnosprawne często napotykać szereg problemów i ograniczeń, doświadczają samotności, braku właściwej opieki lub niemożność otrzymania opieki na odpowiednim poziomie. Ograniczenia mogą mieć podłoże psychologiczne, socjalne jak również architektoniczne. Osoby starsze i niepełnosprawne wymagają szczególnego podejścia zapewniającego rozwiązanie ich problemów w życiu codziennym oraz prawidłowe funkcjonowanie społeczne.

Cel strategiczny 3

Zapewnienie mieszkańcom gminy bezpieczeństwa socjalnego, publicznego oraz stworzenie im odpowiednich warunków do rozwoju.

Gmina powinna wspierać osoby znajdujące się w trudnej sytuacji bytowej poprzez tworzenie nowych miejsc pracy. Istotnym zadaniem jest reintegracja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jednym z trudniejszych problemów społecznych jest bardzo niska aktywność społeczna mieszkańców, pełnienie tylko roli biorycy, brak pomocy sąsiedzkiej, zbyt mała ilość kampanii edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości wśród dzieci i młodzieży, w niektórych miejscowościach brak chodników i niedostatecznie oświetlone przejścia dla pieszych.

Cel strategiczny 4

Podnoszenie standardów i jakości usług instytucji pomocy społecznej.

Stałe doskonalenie kadry pomocy społecznej oraz współpraca z instytucjami polityki społecznej zapewni mieszkańcom odpowiedni poziom usług świadczonych przez GOPS w Gardei.

Cel strategiczny 1**Wspieranie rodzin w ich funkcjonowaniu oraz zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej.**

Cele operacyjne	Kierunki działań	Realizatorzy/ partnerzy	Wskaźniki	Czas realizacji	Przewidywane źródła finansowania
1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży wszechstronnego rozwoju	1) zapewnienie możliwie pełnego dostępu do różnych form wspierających rodzinę 2) kontynuowanie pracy socjalnej w szczególności z rodzinami mającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze, wielodzietnymi oraz wymagającymi ochrony macierzyństwa 1) wspieranie działań integracyjnych na rzecz	Realizatorzy GOPS Urząd Gminy GOK Placówki oświatowe Partnerzy : PCPR Policja Kuratorzy Sąd	1) podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich 2) liczba pozaszkolnych zajęć organizowanych dla dzieci i młodzieży 3) liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach pozaszkolnych	2021-2026	Budżet gminy Środki z programów zewnętrznych Inne programy

	<p>rodzin</p> <p>2) zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego min poprzez rozszerzenie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy</p> <p>3) udzielanie pomocy finansowej wynikającej z systemu pomocy społecznej</p> <p>4) udzielanie pomocy w formie dożywiania dzieci i młodzieży w szkole</p> <p>5) przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych</p> <p>6) koordynowanie i</p>		<p>4) zwiększenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych oraz dla dzieci mających trudności w nauce</p>		
--	---	--	--	--	--

	integrowanie działań na rzecz rodzin i dzieci poprzez współpracę placówek oświatowych, kulturalnych, ochrony zdrowia, policji, sądu, kuratorów sądowych oraz GOPS-u				
2.Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej(uzależnienia, przemoc w rodzinie) oraz zapewnienie systemu wsparcia dla rodzin z	<ol style="list-style-type: none"> 1) zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej i psychologicznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie 2) zwiększenie współpracy z placówkami leczenia uzależnień i ośrodkami wsparcia funkcjonującymi poza gminą. 3) zwiększenie profilaktycznej działalności 	<p>Realizatorzy: GOPS Urząd Gminy Placówki oświatowe GOK Zespół Interdyscyplinarny GKRPA</p> <p>Partnerzy: Organizacje udzielające pomocy rodzinom i dzieciom w tym dotkniętym</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) mniejsza liczba rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi 2) obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie 3) liczba rodzin objętych asystenturą 4) liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz liczba godzin grup roboczych 	2021-2026	Budżet gminy Środki z programów zewnętrznych Inne programy

<p>trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi</p>	<p>informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie</p> <p>4) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>5) kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych</p> <p>6) podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemem przemocy</p>	<p>problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie</p>	<p>5) liczba rodzin mających większy poziom świadomości w zakresie uzależnień</p> <p>6) liczba szkoleń dla rodzin</p>		
--	---	--	---	--	--

	<p>domowej</p> <p>7) w razie konieczności, zwiększenie liczby asystentów rodziny</p> <p>8) organizowanie szkoleń dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych</p> <p>9) prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny</p>				
3.Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony	1) promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej poprzez organizowanie różnego rodzaju kampanii	Realizatorzy Urząd Gminy GOPS Samodzielny	1) liczba przeprowadzonych kampanii w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz prowadzenia	2021-2026	Budżet gminy Środki z programów

zdrowia	<p>2) zwiększenie dostępu mieszkańców gminy do świadczeń zdrowotnych, głównie specjalistycznych</p> <p>3) organizowanie przedsięwzięć mających na celu zapoznanie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami</p> <p>4) popularyzowanie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonywania badań specjalistycznych.</p>	Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	<p>zdrowego trybu życia</p> <p>2) lepszy dostęp do opieki zdrowotnej w tym specjalistycznej</p> <p>3) liczba zrealizowanych programów profilaktycznych</p>		<p>zewnętrznych</p> <p>Inne programy</p>
---------	--	------------------------------------	--	--	--

Cel strategiczny 2**Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.**

Cele operacyjne	Kierunki działań	Realizatorzy/ partnerzy	Wskaźniki	Czas realizacji	Przewidywane źródła finansowania
1. Rozbudowa systemu wsparcia dla osób starszych oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej.	<ol style="list-style-type: none">1) promocja zdrowego stylu życia wśród seniorów2) udzielanie osobom starszym wsparcia w postaci pracy socjalnej, finansowej oraz rzeczowej3) zwiększenie możliwości korzystania z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania4) promowanie i inicjowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych np. pomocy sąsiedzkiej oraz pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze5) rozpowszechnienie informatorów dotyczących ofert spędzania czasu wolnego	Realizatorzy Urząd Gminy GOPS GOK	<ol style="list-style-type: none">1) liczba zrealizowanych akcji promocyjnych, kampanii2) liczba zrealizowanych świadczeń w formie usług opiekuńczych3) liczba zorganizowanych imprez integracyjnych, wycieczek, pikników itp.	2021-2026	Budżet gminy Środki z programów zewnętrznych Inne programy

<p>2. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) współpraca z instytucjami działającym na rzecz osób niepełnosprawnych np. przy wypożyczaniu sprzętu rehabilitacyjnego, likwidacji barier, zapewnieniu transportu 2) aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych 3) pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby niepełnosprawne 4) prowadzenie poradnictwa specjalistycznego wspierającego osoby i rodziny opiekujące się osobami zależnymi 5) udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnych oraz ich rodzinom 6) stworzenie możliwości korzystania z usług specjalistycznych w tym pomocy asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej 	<p>Realizatorzy Urząd Gminy GOPS Partnerzy: PCPR PUP Organizacje pozarządowe</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) liczba osób objętych działaniami organizacji pozarządowych 2) liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych 3) liczba osób korzystających z pomocy finansowej i rzeczowej 4) liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy asystenta osobistego 	<p>2021-2026</p>	<p>Budżet gminy</p> <p>Środki z programów zewnętrznych Inne programy</p>
--	--	---	--	------------------	---

Cel strategiczny 3**Zapewnienie mieszkańcom gminy bezpieczeństwa socjalnego, publicznego oraz stworzenie im odpowiednich warunków do rozwoju**

Cele operacyjne	Kierunki działań	Realizatorzy/ partnerzy	Wskaźniki	Czas realizacji	Przewidywane źródła finansowania
1. Tworzenie nowych miejsc pracy	<ol style="list-style-type: none">1) pozyskiwanie inwestorów poprzez promowanie gminy wykorzystując jej walory przyrodnicze2) wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji oraz wspieranie rolnictwa3) stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji bezrobotnych mieszkańców gminy (upowszechnienie ofert pracy, informacja o wolnych miejscach pracy)	Realizatorzy Urząd Gminy GOPS Partnerzy Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie	<ol style="list-style-type: none">1) liczba miejsc pracy2) liczba osób objętych działaniami aktywizacji zawodowej3) liczba informatorów o walorach przyrodniczych gminy	2021-2026	Budżet gminy Środki z programów zewnętrznych Inne programy

<p>2. Pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji bytowej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) praca socjalna z osobami ubogimi i bezrobotnymi w celu zmotywowania do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, poszukiwania zatrudnienia i zawieranie z nimi kontraktów socjalnych 2) udzielanie z systemu pomocy społecznej wsparcia finansowego osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej 3) udzielanie pomocy w formie świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych i energetycznych osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej 	<p>Realizatorzy GOPS</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) liczba osób objętych kontraktami socjalnymi 2) liczba osób, którym udzielono wsparcia z systemu pomocy społecznej 3) liczba osób którym udzielono wsparcia w ramach świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych i energetycznych 	<p>2021-2026</p>	<p>Budżet gminy</p>
<p>3. Przeciwdziałanie przestępczości zwłaszcza wśród młodzieży poprzez podejmowanie przedsięwzięć edukacyjnych i informacyjnych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) przeprowadzenie akcji i kampanii edukacyjno-informacyjnych dotyczących przestępczości i jej skutków 2) wprowadzenie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych i włączenie w ich 	<p>Realizatorzy: Urząd Gminy Placówki oświatowe</p> <p>Partnerzy Policja GOPS</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) liczba rozpowszechnionych materiałów edukacyjno-informacyjnych 2) liczba dzieci i młodzieży objętych programami profilaktyczno-edukacyjnymi 	<p>2021-2026</p>	<p>Budżet gminy Środki z programów zewnętrznych Inne programy</p>

	<p>realizację policji</p> <p>3) zwiększenie patroli policji w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością zwłaszcza w godzinach wieczornych i nocnych</p> <p>4) zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze poprzez budowę chodników, oświetlenie przejść dla pieszych</p>		<p>3) liczba partoli policji</p> <p>4) liczba bezpieczniejszych miejsc w gminie</p>		
--	---	--	---	--	--

Cel strategiczny 4**Podnoszenie standardów i jakości usług instytucji pomocy społecznej**

Cele operacyjne	Kierunki działań	Realizatorzy/ partnerzy	Wskaźniki	Czas realizacji	Przewidywane źródła finansowania
1. Doskonalenie sektora pomocy społecznej	<ol style="list-style-type: none">1) podnoszenie kompetencji przez kadrę GOPS poprzez uczestnictwo w szkoleniach i kursach2) zapewnienie adekwatnego poziomu zatrudnienia z uwzględnieniem specjalistów3) zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania świadczeń z pomocy społecznej4) rozwijanie współpracy w obszarze polityki społecznej i pomocy społecznej	<p>Realizatorzy Urząd Gminy GOPS</p> <p>Partnerzy Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Gdańsku PCPR</p>	<ol style="list-style-type: none">1) liczba pracowników podnoszących swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w kurach, szkoleniach2) liczba zatrudnionych specjalistów	2021-2026	Budżet gminy Środki z programów zewnętrznych Inne programy

8. MONITORING STRATEGII.

Monitoring strategii będzie służył poznaniu osiągniętych rezultatów. Dane zebrane i opracowane w trakcie procesu monitoringu posłużą do ewaluacji strategii. Punktem odniesienia będą wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów. Monitorowanie umożliwi ocenę zaplanowanych kierunków działań lub pozwoli na modyfikację i dokonanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych np. wynikających ze zmiany przepisów prawa czy zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej. W czasie weryfikacji mogą powstawać zupełnie nowe cele szczegółowe dotyczące tych aspektów życia w gminie, w których w dniu dzisiejszym uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć.

PODSUMOWANIE

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Gardeja jest dostosowana do potrzeb jej mieszkańców i wytycza działania prewencyjne tak by nie dopuścić do wystąpienia zagrożeń społecznych lub maksymalnie skrócić czas ich trwania. Realizacja celów strategicznych powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży, osób starszych i niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zapisy zawarte w strategii będą realizowane zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali zależnej od możliwości finansowych. Różnorodność i stale zwiększająca się liczba potrzeb społecznych przy istniejących ograniczeniach budżetowych wymaga zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków oraz maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 16 b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej. Strategia, zawiera w szczególności:

- 1)diagnozę sytuacji społecznej;
- 2)prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3)określenie:
 - a)celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b)kierunków niezbędnych działań,
 - c)sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d)wskaźników realizacji działań.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka (art. 17 ust. 1 pkt 1 w/w ustawy).

Aktualnie obowiązująca Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gardeja na lata 2016-2020 straciła swoją ważność z końcem 2020 roku. Zachodzi więc potrzeba przyjęcia nowego dokumentu. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gardeja będzie określała kierunki zamierzeń rozwojowych w sektorze pomocy społecznej, rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii oraz w sferze edukacji na terenie gminy w latach 2021–2026.

Biorąc pod uwagę powyższe, przyjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.